

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 107

van **KATRIEN SCHRYVERS**

datum: 15 november 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Aanstaande tienermoeders - Begeleiding

Begin november werd een overleden, pasgeboren baby aangetroffen in een park. Nadien bleek het om het kind te gaan van een minderjarig meisje. Dat een moeder haar kind zo achterlaat, is natuurlijk schokkend en doet veel vragen rijzen naar onder meer het waarom, maar ook naar hoe dit voorkomen had kunnen worden. Dat een meisje geen hulp zoekt tijdens een zwangerschap of bij of na een bevalling, om welke reden dan ook, zou niet mogen, en dit in het belang van zowel de moeder als het kind.

In 2019 kregen 642 meisjes jonger dan 20 jaar een kind. Dat cijfer ligt de laatste jaren in dalende lijn. Uiteraard is de situatie van elke tienerouder verschillend. Sommigen redden het goed en kunnen rekenen op voldoende ondersteuning in hun omgeving, terwijl anderen zich bijvoorbeeld schamen of in hun situatie niet worden aanvaard door hun familie. Doordat zulke jonge meisjes zelf niet of amper zelfstandig wonen en leven, is bijzondere aandacht voor hen echt nodig. Tijdens de commissievergadering van 9 februari 2021 gaf de minister een duidelijk overzicht van de ondersteuning die tienerouders kunnen krijgen.

Toch blijken er af en toe tieners te zijn die niet weten wat te doen wanneer ze met een zwangerschap of bevalling geconfronteerd worden en dan overgaan tot het doden of te vondeling leggen van hun baby.

In Vlaanderen wordt Fara vzw gesubsidieerd om een kwaliteitsvolle zorg met betrekking tot zwangerschapskeuzes te ondersteunen. Het gaat daarbij over kinderwens, prenatale testen, ongeplande zwangerschap, zwangerschapsverlies en ook tienerzwangerschap. Fara richt zich daarbij zowel naar tienerzwangeren en ouders van tienerzwangeren als naar professionals.

1. Zal de minister overleg plegen met Fara over eventuele extra inspanningen die moeten gebeuren om kwetsbare jonge meisjes die zwanger zijn te kunnen bereiken?
2. In hoeverre kan een campagne gericht op de omgeving van deze doelgroep bijdragen tot een betere begeleiding van deze tieners?
3. Hoeveel oproepen van tienerzwangeren en ouders van tienerzwangeren beantwoordde Fara de voorbije drie jaar per mail en per chat? Graag een opdeling per jaar en per doelgroep.

ANTWOORD

op vraag nr. 107 van 15 november 2021

van **KATRIEN SCHRYVERS**

1. Tienermoeders, en bij uitbreiding tienerouders, zijn inderdaad een kwetsbare groep. Tienerouders kunnen terecht bij verschillende hulpverlenende initiatieven. Fara is daar één van. De werking van Fara richt zich ruimer dan alleen naar aanstaande tienermoeders. Fara luistert, informeert en begeleidt bij zwangerschapskeuzes. Vrouwen, koppels en hun omgeving die tijdens hun zwangerschap met een moeilijke beslissing geconfronteerd worden, kunnen er terecht. Daarnaast begeleidt en ondersteunt Fara ook professionals die met deze personen in contact komen via vorming en intervisie. De voorbije jaren heeft Fara een aantal acties opgenomen rond de kwetsbare doelgroep van tienermoeders. Fara diende recent ook hun jaarplan in voor 2022 waarin zij verschillende acties plannen over het thema tienerzwangerschappen:
 - Het lespakket 'Tienerzwangerschap' voor leerkrachten wordt met hulp van 2 studenten vanuit de masteropleiding Gezondheidsbevordering (UGent) verder uitgewerkt. Er wordt daarna gekeken hoe dit best te ontsluiten is naar de doelgroep.
 - 'Tienerzwangerschap onder de loep' - vorming rond jong ouderschap en tienerzwangerschap voor studenten - wordt gepland in het najaar.
 - De reeks webinars die ontwikkeld werden in 2021 rond het thema tienerzwangerschap, wordt in 2022 ook opengesteld voor studenten.
 - De netwerk (halve)dag voor professionals rond tienerzwangerschap/Jong ouderschap zal ook in 2022 georganiseerd worden. Op basis van de feedback van vorig jaar wordt bekeken of deze online of 'live' doorgaat.
 - Op basis van het herwerkte lespakket tienerzwangerschap werkt Fara samen met de betrokken studenten een specifieke vorming uit voor CLB-medewerkers en leerkrachten rond hoe spreken rond zwangerschapskeuzes met (jonge) leerlingen.
 - Fara geeft een gastcollege rond kinderwens bij jongeren en tienerzwangerschap binnen de Banaba pediatrie van de Thomas More hogeschool in Turnhout.
 - De 20 jaar tienermoederwerking van Fara en 10 jaar samenwerking met Lejo worden aangegrepen als een kans om de thematiek van tienerzwangerschappen specifiek onder de aandacht te brengen.
 - Fara zal de online begeleiding d.m.v. beeldbellen (videogesprekken) opnemen in het hulpverleningsaanbod. Onder leiding van experts van de Arteveldehogeschool werken ze hiervoor aan een handelingskader. In 2022 lanceert FARA ook een online keuzehulp bij ongeplande zwangerschap. De drempel om hulp te zoeken bij keuzes rond zwangerschap kan hierdoor verlagen.
 - Om de vindbaarheid te verhogen onderzoekt Fara hoe ze verder kunnen inzetten op sociale media gericht op jongeren zoals Fara-instagram en een Fara-Youtube kanaal.

Naast het uitgebreide aanbod van Fara, kunnen tienerouders ook bij heel wat andere diensten terecht, zoals de Centra voor Algemeen Welzijnswerk voor informatie, advies en begeleiding.

Tienerouders kunnen ook hulp krijgen bij de Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG). De opvang en begeleiding zijn gericht op het verbeteren van de opvoedingscontext en van de relationele, individuele, familiale en maatschappelijke context. De CIG hebben een specifiek begeleidingsaanbod voor tienerouders.

Ook de Centra voor Leerlingbegeleiding (CLB) hebben een rol te spelen als het gaat over tienerzwangerschap. Vaak zijn zij het eerste aanspreekpunt voor de zwangere tienermoeder en de toekomstige tienervader. Het is dan ook uitermate belangrijk dat zij goed op de hoogte zijn van alle mogelijke instanties waar tienerouders terecht kunnen.

Sensoa zet in op het voorkomen van ongeplande zwangerschappen door relationele en seksuele vorming. Daarnaast ijveren ze voor een adequaat hulpverleningsaanbod voor jongeren die op zoek zijn naar een geschikt anticonceptiemiddel of die vragen hebben over zwangerschapskeuzes.

Binnen de dienstverlening van Opgroeien – Kind en Gezin worden tienerouders extra ondersteund. Tienerouders kunnen er terecht voor de basisdienstverlening, namelijk de preventieve medische opvolging van hun kind en de psychosociale en pedagogische ondersteuning van het gezin. Kind en Gezin werkt op maat d.w.z. dat bij bijkomende vragen of behoeften er extra contacten mogelijk zijn zoals huisbezoeken, consulten, telefonische dienstverlening, antwoorden via chat en/of mail, groepswerking, ... In overleg met het gezin wordt er een trajectondersteuner aangesteld. Zij is de vertrouwenspersoon voor het gezin. De gezinstrajecten kunnen reeds in de zwangerschap worden opgestart. Binnen deze dienstverlening van Kind en Gezin kan er ook een gezinsondersteuner worden ingeschakeld.

Kind en Gezin werkt samen met andere organisaties om voor het gezin een aanbod op maat uit te werken. Dit gaat bijvoorbeeld via de Huizen van het Kind. Een Huis van het Kind is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties met een lokaal aanbod voor baby's, kinderen, jongeren en (aanstaande) gezinnen. Elk Huis van het Kind heeft een eigen aanbod met verschillende diensten voor ouders en kinderen. Het aanbod is immers afhankelijk van de betrokken organisaties en de lokale situatie. Bij elk Huis van het Kind is minstens een consultatiebureau aangesloten. Andere organisaties die je er mogelijk kan terugvinden zijn: opvoedingswinkel, inloopteam, gemeentelijke diensten met betrekking tot gezinnen/kinderen, kinderopasdiensten, kinderopvang, diensten kraamzorg, ... Alle (aanstaande) ouders, dus ook tienerouders, kunnen er terecht voor opvoedingsondersteuning, preventieve gezondheidszorg, informatie, advies, begeleiding en ontmoeting. Dit kan via individuele begeleiding, informatiesessies en vormingsavonden, spel- en ontmoetingsinitiatieven, specifieke activiteiten, enz.

Jongeren kunnen in Overkop-Huizen binnen lopen voor leuke activiteiten maar ook voor een luisterend oor bij problemen. Zo nodig kunnen ze verwezen worden naar gepaste professionele hulp.

2. Bij elke campagne die wordt gelanceerd, dienen duidelijke en concrete doelstellingen vooropgesteld te worden. In overleg met een communicatiebureau wordt dan vorm gegeven aan een campagne waarbij de beoogde doelstellingen bereikt kunnen worden. Een doelstelling kan dus ook zijn 'het bereiken van de omgeving van een bepaalde doelgroep met het oog op het meer benutten van een bepaald aanbod'.
3. Het overzicht in de bijlage geeft een overzicht van de gevraagde gegevens.

BIJLAGEN:

1. [Cijfers Fara – hulpverlening tienerzwangerschap – jong ouderschap 2019-2021](#)